

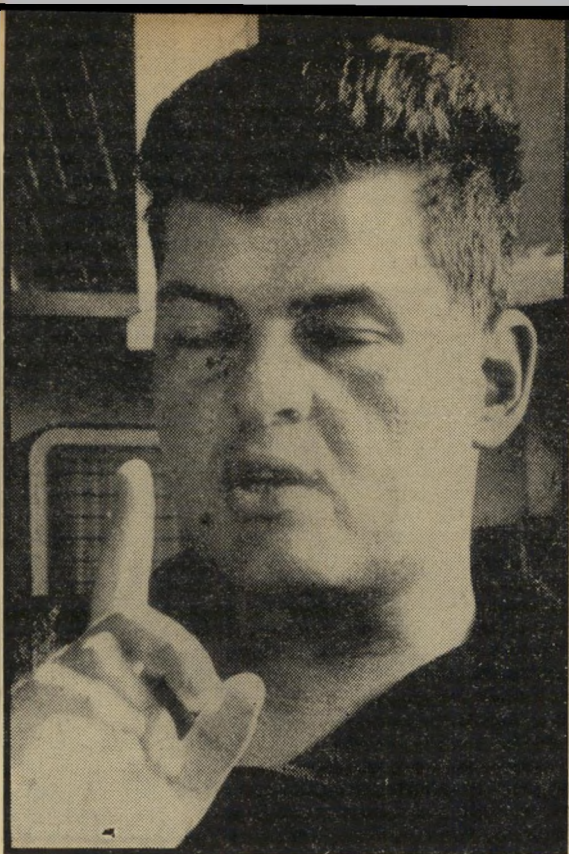
עשוי

להפיל

את

הממשלה

סורפדו מסוכן:

רב-סרן של חיל-הים שיגר

הרישום היא בהוכחת הלאום היהודי של הנרשם.

יש בפנינו עדות ברורה וחד-משמעית כי כל מטרת הרישום היא סטאטיסטית בלבד. טען שליט. כך הגדיר את הרישום במפורש השר יצחק גרינבאום, בהביאו חוק זה לראשונה בפני מועצת-המדינה-הזמנית. הוא המחיש זאת באומרו כי כל מטרת השאלה, דת, היא בכדי לדעת איזה צרכים דתיים יהיה צורך לספק לתושבים. שליט ציטט מפסקדין של השופט העליון חשין שקבע באחד המשפטים: "פקודה זו כל עיקרה למטרות סטטיסטיות". ומפסקדין שנתן השופט זוסמן, שם אמר: "ברור ונעלה מכל ספק, כי תפקידו של פקיד הרישום לפי הפקודה הנ"ל, אינו אלא תפקיד של מאסף חומר סטאטיסטי לצורך גיהול ספר-התושבים, ושום סמכות שיפוטית לא ניתנה בידו".

טען שליט: "בחוק רישום-התושבים מופיע עות הקטגוריות דת ולאום במפורש ככאלו, שאין הרישום לגביהן משמש אפילו ראיה לכאורה. לפיכך לא תיתכן טענת הממשלה לגבי חשיבות הרישום כראיה".

"בגלל חשיבותו העקרונית של דיון זה", המשיך שליט, "לא אתעכב על שרירות-הלב והולכת השולל לפיה פעלו המשיבים. אבל אם הם טוענים לאוביקטיביות מסמך ושימוש כראיה, כיצד יתכן שפקיד רישום יעשו בהצהרות הגיתנות להם כבתוך שלהם...".

"סירוב המשיבים לרשום את ילדינו לפי בקשתנו נובע משיקולים פוליטיים ואישיים של שריהפנים, כפי שהבהיר בכנסת בנאום התפטרותו ב-1958, ואינו נעשה מתוך שיקול לים אוביקטיביים".

הסב היה ידיד של וייצמן

עוד קודם לכן היה לאן מגע עם יהודים, בבית אביה. סבה, פטריק גוס, היה ביולוג שהפך לסוציולוג ומתכנן-ערים ידוע. הוא היה ידידו האישי של הפרופסור חיים וייצמן מן יועץ לו בכירות רבות. כתמורה עבור פעילותו למען הציונות, קיבל מרופין ו' הפיין מגרש על הריהכרמל, מטעם חברת הכשרת הישוב. אלא כשניסתה אן לברר מה אירע לאותו מגרש, הסתבר כי הוא אינו מופיע כלל במסמכי החברה.

מצד אמה שייכת אן למשפחה צרפתית ידועה. אבי אמה, אליזה רקלי, היה פרוטסטנטי

האם הם יהודים?

רב-סרן בני שליט בחברת אשתו אן, בנו אורן ובתו גליה. כל הארבעה פנו אל בית-המשפט העליון בעתירה לחייב את שריהפנים ואת פקיד הרישום במחוז חיפה, לרשום את ילדיהם כיהודים לפי לאומיותם וכחסידיהם.

המשפחה

המשפטים למד כיצד לנסח את התביעה, והוא גם שניסח בעצמו, בעזרת בן-דודו שהוא משפטן במחלקה לקרימינולוגיה ב' אוניברסיטה בירושלים, את טיעונו הארוך והמנומק בפני בית-המשפט.

לא היה זה טיעון בעלמא, אלא מחקר מפורט ורציני על ההגזרה והמשמעות של המושגים לאום ויהודי. הוא היה מלווה בסימוכין משפטיים, ולהפתעת השופטים, גם ציטטות מובריהם בפסקדין שונים שניתנו במשפטים אחרים באותן בעיות.

שרירות-לב והולכת-שודל

טיעונו הראשוני של רב-סרן שליט היה פורמלי, היועץ-המשפטי לממשלה, באומרו בפני בית-הדין, טען כי חשיבות

למשרד מירשם-התושבים בחיפה, כדי לרשום את בנו אורן, כחוק. בני תבע שאורן ירשם בסעיף לאום כ"בן בלי דת". אבל הפקיד רשם: "בן לאב יהודי ואם נכריה". בני קיבל את הגזירה והחריש. כשנולדה בתו שוב פנה למשרד-הרישום. גם הפעם תבע לרשום את בתו כ"בת בלי דת". אבל הפקיד העדיף הפעם לא לרשום דבר בסעיף לאום.

הדבר הרגיז את הרב-סרן מחיל-הים. הוא בדק את תקנות-הרישום של משרד-הפנים. התברר לו לפיהם כי הפקיד חייב לרשום מה שמצהירים בפניו.

בני שליט תבע את זכותו ממשרד-הפנים במכתב ששלח למשרד. החלה התכתבות ארוכה, שבסיומה החליט בני להגיש תביעה נגד שריהפנים בפני בית-הדין הגבוה לצדק. בני, שסיים אוניברסיטה לא נעזר בעורך-דין. הוא התישב בספריה האוניברסיטאית בירושלים, בדק את ספרי המשפט. התברר לו שתמורת תשלום אגרה של 25 ל"י הוא יכול להגיש את התביעה. מספרי

ב מדינות אחרות גורמים גנרלים למהפיכות, עלידי תפיסת השלטון בי כוח. בישראל איים השבוע איש-צבא למוטט את הממשלה. הוא היה רק רב-סרן בחיל-הים, אבל הוא פעל כאזרח באמצעים חוקיים העומדים לרשות כל האזרחים. הוא גם לא התכוון להפיל את הממשלה כדי לתפוס את השלטון. כל מה שרצה הוא שי' ירשמו את ילדיו במשרד-הרישום כיהודים לפי לאומיותם, אך לא לפי דתם.

כאשר הגיש רב-סרן בני שליט (33), את עתירתו לבית-המשפט העליון בשבתו כבית-דין-גבוה לצדק, בה ביקש לחייב את שר הפנים ואת פקיד הרישום בחיפה, לרשום את ילדיו כיהודים לפי לאומיותם, פיקפקו רבים בהצלחת מאבקי. גדולים וחזקים ממנו ניסו לערער על תפיסתם של החוגים ה'דתיים' בישראל, לפיה משייך ללאום ה'יהודי' רק מי שדתו יהודית — ולא הצליחו. אותה ממשלת-ישראל אפילו נפלה בגין המאבק על סוגיה זו.

אבל השבוע זכה בני שליט בנצחונו הראשון. בית-המשפט העליון, שלצורך הדיון בבקשתו ישב בהרכב הבלתי-רגיל של תשעה שופטים עליונים, עשה צעד חסרי תקדים. כדי להימנע מהכרעה ברורה בשאלה העלולה לפגל את העם, היפנה בית-המשפט באמצעות היועץ-המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, בקשה אל הממשלה:

"בית המשפט מבקש להביא בפני הממשלה את ההצעה להציע לכנסת חקיקה שלפיה אפשר יהיה למחוק מתיק מירשם-האזרחי סין את החובה בדבר רישום הלאום. יש לבית-המשפט ההרגשה, כי הנושא הנדון כאן הוא במידה רבה אידיאולוגי. כמובן, אם יהיה צורך בכך, יכריע בית-המשפט בשאלה, אולם רצוי שישקלו אם אפשר להימנע מהצורך בהכרעה שיפוטית".

היתה זו בקשה שבאה כדקירת-חרב לחוגים הדתיים. טען היומון הצופה, בטאון המפד"ל: "בכך קיבל בית-המשפט להלכה את טיעונו האידיאולוגי של העותר... מדהים ביותר שיש היענות למגמה הזממית לעוות את מהותנו. יהודי הארץ והתפוצות, שבחושם הבריא תופסים את הסכנה של הכניעות, דעתם הברורה והחקיפה לסלק שערווריה זו מחיינו".

ואילו שריהפנים, הד"ר יוסף בורג הכריז מפורשות: "החלטה הנוגדת את ההלכה לא יכולה להתקבל. מפלגתי תודיע ברורות שהיא תאיים בפרישה מהממשלה".

בני בלי דת

א יומם של השרים הדתיים הרתיע, והממשלה החליטה שלא להיענות לבקש שת' הממשפט. אולם סכנת המשבר ה'משלתי' לא סולקה. עתה יצטרך בית-המשפט העליון להכריע בבקשתו של שליט. אם יקבל את עתירתו, יביא הדבר למשבר ממ' שלתי חדש. הפרשה כולה החלה כשבני שליט ניגש